

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Posudek oponenta disertační práce

Autor práce: **JUDr. Oldřich Řeháček**
Název práce: **Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů**

Školitelka: prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.
Školící pracoviště: Právnická fakulta Univerzity Karlovy Praha

Oponent: doc. JUDr. Karel Marek, CSc.
Pracoviště: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Na základě jmenování oponentem, provedeného dopisem děkana Právnické fakulty UK Praha, datovaným dne 16.3.2009 v Praze, který jsem obdržel 10.4.2009, podávám tento posudek.

I.

Hodnocení aktuálnosti a náročnosti posuzované práce

Ať již bychom pod společným výše uvedeným nadepsáním posuzovali obecné problémy nebo postavení představenstva jako kolektivního orgánu anebo zkoumali postavení členů představenstva akciové společnosti, vyvstávaly by před námi otázky, které by si vyžadovaly svoje řešení.

Řešení těchto otázek je právě teď u nás aktuální; ovšem zpracování daného tématu je i velmi náročné.

II.

Hodnocení splnění cílů práce

Prvním cílem práce bylo zařadit představenstvo akciové společnosti jako orgán společnosti do organizační struktury této společnosti.

Proto bylo též nejdříve pojednáno o monistické a dualistické koncepci struktury společnosti. Poté mělo dojít k řešení pozice představenstva, jeho úlohy a působnosti ve společnosti.

Druhým cílem bylo zaměřit se na jednotlivé členy představenstva – na jejich právní postavení. Pozornost měla být věnována i případům, kdy členové představenstva event. poruší svoje povinnosti.

Kromě historické a komparatistické metody zkoumání byly používány analytické postupy a právní úprava byla zkoumána kriticky.

Po mém soudu byl cíl této předložené velmi kvalitní práce splněn. Autor přitom plně prokazuje svoje schopnosti vědecké práce a široké znalosti v oboru. Zřetelný je zde i velmi kladný vliv školitelky prof. JUDr. Stanislavy Černé, CSc. (viz mj. citovanou literaturu), která se otázkám obchodních společností dlouhodobě věnuje.

Nejprve je možno říci pár slov k obecné odpovědnosti za škodu podle obchodního zákoníku.

Obchodní zákoník upravuje všeobecně náhradu škody (§ 373 a násl.), která vznikne z porušení závazkového vztahu (závazková odpovědnost) a prostřednictvím § 757 stanoví, že pro porušení povinností stanovených obchodním zákoníkem platí tato úprava obdobně.

Kromě této obecné úpravy náhrady škody obchodní zákoník obsahuje celou řadu zvláštních úprav náhrady škody. Takovou náhradou je i odpovědnost za škodu, způsobenou jednateli společnosti s ručením omezeným (§ 135) členy představenstva akciové společnosti (§ 194), členy představenstva družstva (§ 243), která je kogentní. Zvláštní úpravy náhrady škody mají přednost před obecnou úpravou. Obecná úprava se použije v případě, že zvláštní úprava některou otázku neřeší, tj. obecná úprava se v tomto případě použije jako doplňková úprava ke zvláštní úpravě.

Právní úprava odpovědnosti za škodu v obchodním zákoníku (na rozdíl od občanského zákoníku, která je odpovědností za presumované zavinění) je stanovena na principu objektivní odpovědnosti, resp. odpovědnosti bez ohledu na zavinění. Přísnost takového řešení je do značné míry korigována liberačními důvody (§ 374), tj. skutečnostmi, na základě kterých, pokud jsou prokázány, se subjekt může zbavit odpovědnosti, i když v opačném případě, pokud by tyto skutečnosti neprokázal, by byl odpovědný.

Při uvedené konstrukci objektivní odpovědnosti v obchodním zákoníku jsou předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu vznik škody, protiprávní úkon a příčinná souvislost mezi protiprávním úkonem a vznikem škody. Uvedené zákonné předpoklady prokazuje poškozený. Škůdce má potom možnost prokázat okolnosti vylučující odpovědnost a tak se z odpovědnosti liberovat.

Na tomto místě není pochopitelně možné se věnovat všem zajímavým otázkám. K dokumentaci přínosu této práce mohou posloužit partie případné odpovědnosti členů představenstva, které jsou i vhodně strukturované. Zkoumá se zde obchodněprávní odpovědnost vůči akciové společnosti; též se zkoumá odpovědnost vůči třetím osobám, a to včetně odpovědnosti trestněprávní (řešení je tedy i průřezové a nad rámec daného právního odvětví).

Najdeme zde řadu kvalifikovaně argumentovaných tvrzení, s nimiž lze jen souhlasit.

V případě odpovědnosti členů představenstva totiž nejde o odpovědnost za výsledek, ale jde o odpovědnost za řádný výkon činnosti. Postih si ovšem např. zaslouží takové jednání, které vědomě „vyvádí“ majetkové hodnoty mimo obchodní společnost bez protiplnění a ve prospěch osob blízkých členům představenstva.

V některých případech jde však o zajímavé situace, které se mohou jevit přece jen méně přehledné. Příkladem buď publikované rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 8 Tdo 124/2005 ze dne 24.3.2005.

Jediný akcionář poškozené společnosti byl současně i předsedou představenstva jiné společnosti, při jejíž činnosti první společnosti vznikla škoda.

Funkcionář byl shledán vinným z trestného činu obecného ohrožení, neboť z titulu funkce předsedy představenstva ve druhé společnosti nedostatečně zajistil provádění stavebních úprav na budově ve vlastnictví společnosti první.

Nejvyšší soud ČR jeho argumentaci tím, že škoda způsobená první společností, je ve skutečnosti škoda, který vznikla jemu osobně jako akcionáři poškozené společnosti, odmítl s tím, že společníci nemohou být přímo poškozenými osobami v případech, kdy škoda vznikla na majetku obchodní společnosti.

Při hodnocení teoretické a obsahové stránky práce je možno říci, že zcela zvládnutá materie je vhodně komponována do podoby uceleného textu výborné úrovně.

III.

Hodnocení formální stránky práce

Jazyková stránka práce, úprava práce, její přehlednost, vhodné členění a dokumentování tuzemskými a zahraničními prameny jsou na požadované úrovni.

IV.

Doporučení pro rozpravu, závěrečné hodnocení

V rámci rozpravy doporučuji, aby se autor věnoval případné možnosti či nemožnosti (i když svůj názor vyjádřil) omezení obchodněprávní odpovědnosti člena statutárního orgánu.

Práci plně doporučuji k obhajobě a po splnění stanovených podmínek doporučuji udělení hodnosti Ph.D.

Dílo doporučuji vydat knižně.

V Brně, 16. dubna 2009

doc. JUDr. Karel Marek, CSc.